Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Все розберіть...
та й спитайте
Тойді себе: що ми?..
Чиї сини? Яких батьків?
Ким, за що закуті?..
Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 11 (374)
15 березня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ВШАНУВАННЯ

КОЛИ Ж МИ СПОВНИМ «ЗАПОВІТ»?

9 березня у Івано-Франківську відбулася велелюдна хода громадськості з Вічевого майдану до пам'ятника Кобзареві у парку його імені. Зупинившись біля барельєфа поета на початку вулиці Шевченка, учасники урочистості поклали до нього вінки. А потім під мелодії оркестру процесія рушила до парку.

Тут священики українських Церков під орудою Митрополита Володимира Війтишина піднесли до небес молитву за душу нашого Пророка. Від влади «Просвіти», громадських організацій були покладені вінки і квіти до пам'ятника Кобзареві.

Відкриваючи урочисте віче, голова обласної ради Олександр Сич наголосив, що Шевченка потрібно читати й перечитувати і в рядках його поезій знаходити спонуку до дії. А заступник голови облдержадміністрації Роман Іваницький не лише відзначив велич Кобзаря, а й декламував рядки поеми «І мертвим, і живим...».

Слово про Тараса мовили також заступник міського голови Михайло Верес, народний депутат Зіновій Шкутяк, голова Братства ОУН–УПА Карпатського краю Федір Володимирський, голова обласної організації НСПУ Євген Баран та інші.

– Шевченко дав нам глибоке розуміння, хто ми, звідки ми, для чого ми і вказав нам шлях до волі, – сказав на вічу голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький. – У його поезіях знаходимо й оцінку нинішньої нашої дійсності. В своїй хаті кати знущаються над нами, а наша воля все ще спить... Український світ нинішня влада нахабно змінює на «русскій мір», упосліджені наша мова, культура, традиції, Церква. Отож треба боротися, рвати кайдани...

Промовець запропонував надіслати від імені віча телеграму підтримки політичним в'язням України. І присутні майже одностайно підтримали пропозицію...

Лунали слова шани і вдячності, пісні на Шевченкові поезії... А серце муляло запитання: чому, чому і сьогодні такий актуальний Шевченко? Чому ми так і не спромоглися виконати його «Заповіт»?

Теодор ДРОВНИЧ

ЗВЕРНЕННЯ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА З НАГОДИ 198-ої РІЧНИЦІ КОБЗАРЯ

Шановні краяни!

Майже двісті років тому українська земля дала світові генія – Тараса Шевченка, що став символом України, духовним батьком, зумівши своїм талантом, життям-подвигом дати могутній імпульс народові у святій боротьбі за свободу, проти національного й духовного поневолення.

Шевченківські дні – час, щоб запитати себе і всіх, як виконуються заповіти Шевченка в Україні сьогодні, як сповняє їх кожен із нас.

«В своїй хаті – своя правда, і сила, і воля»? «Кати знущаються над нами, а наша правда все ще спить!» Чи то не про нас? Де наша українська правда? На третьому десятку років проголошеної Незалежності України маємо владу відверто антиукраїнську, ментально чужу для українця. Бо чужими є для табачників і наша **МОВА,** і наша **КУЛЬТУРА,** і наша **ЦЕРКВА**, і наша **ІСТОРІЯ,** і наша **ТРАДИЦІЯ.** Україна на наших очах при нашому мовчанні, а часом і спонуканні, втрачає ознаки незалежності у внутрішній політиці й на міжнародній арені.

«Русскій мір» замість українського світу – світу Шевченка, узурпація всіх гілок влади однією політичною силою, політичні переслідування замість демократії і свободи, наруга над державністю української мови у владних інституціях, навчальних закладах, наруга над нашою історією, в тому числі блюзнірське заперечення голодомору як геноциду, загроза втрати європейської перспективи і явні ознаки міжнародної ізоляції України, нищення малого і середнього бізнесу на догоду олігархам – такі реалії нашого часу.

А де ж ми? «А ми дивились і мовчали та мовчки чухали чуби – німії, подлії раби!» Це про кого писав Шевченко? Про багатьох, багатьох нині сущих.

Продажність і зрада, користолюбство, хрунівство – столичне, донецьке і місцеве (від корита не відірвеш), пасивність стали ознаками нашого часу.

Шевченко попереджає: «схаменіться, будьте люде, бо лихо вам буде!». Шевченко закликає: «поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою, злою кров'ю волю окропіте!».

Та що ж робити тепер? Боротися! Не боятися! Не здаватися! Говорити правду, добиватися правди. Ми – на своїй землі. Влада тимчасова, а нинішня – особливо. Це – наймані працівники, які повинні служити народові. Якщо вони цього не роблять, мають бути замінені.

Пам'ятаймо «Заповіт» Шевченка:

«Борітеся – поборете!»

За дорученням Правління ***Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ***

* * *

Хто для українського народу Шевченко? Він – Прометей, Пророк, Апостол, Кобзар... Цими високими словами його назвали ще за життя. І нині вони звучать не менш піднесено, не менш актуально, не менш справедливо.

Важко описати почуття і враження від побаченого, почутого на Шевченківських святкових урочистостях минулої неділі у Народному домі «Просвіта». Недарма ж слухачі після кожного художнього номера аплодували довго і гаряче. Як, наприклад, за виконання хоровою чоловічою капелою «Сурма» під керівництвом Б. Волосянка творів Т. Шевченка, дуету «Калина» у складі Анни Якубовської та Мар'яни Бідочко твори Кобзаря.

Шевченкові поезії, виконані на урочистостях студентами Галицької академії Сергієм Силичем, Василем Обідняком, Настею Гаріджук з Інституту мистецтв і культури ПНУ, Надією Легун, сколихнули душі й серця присутніх, благословили на взаєморозуміння, допомогли осягнути невмирущі заповіти нашого духовного батька.

Музична Шевченкіана, що вражає своєю свіжістю, різнобарвністю і невичерпністю, була також представлена вихованцями кандидата мистецтвознавства, лауреата Всеукраїнського конкурсу бандуристів, доцента Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Віолетти Дутчак Надією Вівчарук та Іриною Куриляк, маленькою бандуристкою з музичної школи № 1 Даринкою Когутяк і Назарієм Петруніви м з Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти», хористами з «Червоної калини» та «Берегині».

Із вступним словом до присутніх звернувся голова обласної «Просвіти» С. Волковецький, який наголосив, що Шевченко справді та постать, яка стала втіленням духу українського народу. І сьогодні, у Шевченківські дні, слід запитати себе і всіх, як виконуються його заповіти в Україні, як їх виконує кожен із нас.

Слово про Кобзаря виголосила професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Ольга Слоньовська, яка, зокрема, сказала, що Шевченкове віще слово, вся його творча спадщина і приклад його життя – це найвища академія для нашого народу, у якій сконцентроване все – наша мова, історія, звичаї і традиції, наша етика й естетика, національна філософія, основи державотворення, наша духовність, минуле, сучасне і майбутнє.

У залі були представлені виставки «Шевченко і Прикарпаття» П. Арсенича й «Вишивана Шевченкіана» Н. Синиці.

Михайлина БОДНАР

ПОПУЛІЗМ ВЛАДИ

КАЗАВ ПАН – КОЖУХ ДАМ...

Соціальні ініціативи Віктора Януковича здивували багатьох. Ще кілька місяців тому Уряд говорив про урізання соціальних видатків, бо у бюджеті немає грошей. Навіть матерів-одиначок хотіли позбавити допомоги на дітей. Конституційний Суд дозволив не платити чорнобильцям пенсії, передбачені законом, якщо фінансове становище країни не дозволяє. Міністр соціальної політики Сергій Тігіпко привселюдно зізнавався, що на всі соціальні виплати у бюджеті грошей нема.

Аби залатати дірку у Пенсійному фонді, влада підвищила пенсійний вік для жінок. І ні сіло, ні впало Янукович, який, напевно, згадав про обіцяне «покращення життя вже сьогодні», обіцяє пенсіонерам з травня підвищити пенсії на 100 гривень, обіцяє тисячу гривень зі знецінених вкладів Ощадбанку... В Уряді підрахували, що для виконання оголошеного «покращення» потрібно близько 16 млрд. грн. І нібито за приблизними оцінками Міністерства фінансів, вже є додаткові 10–11 млрд. грн., які надходять, насамперед, за рахунок перевищення планових показників щодо ПДВ і податку на прибуток. Але мільярдів шість ще потрібно знайти.

«Звідки, коли економіка не розвивається? – запитує експерт Інституту публічної політики Максим Борода. – Підстав збільшення податкової бази немає. Залишаються три варіанти: збільшення податкового тиску на бізнес, додаткові запозичення та емісія. Жоден із цих шляхів нічого доброго для економіки не несе. Тому зараз найгірше не те, що вони наобіцяли й не виконають своїх обіцянок. Найгірше, якщо вони ці обіцянки почнуть виконувати». А напевно почнуть, бо які ж відкати отримають чиновники всіх рівнів... Ми ж бо знаємо, в якій державі живемо.

Н. К.

ПРЯМА МОВА:

Зараз при владі більшість – це зрадники, покидьки і щури. Маємо зробити все, щоб у наступному парламенті їх не було.

Олександра КУЖЕЛЬ,
координатор руху «Громадянський опір»

КРЕДИТНА СПІЛКА «ПРИКАРПАТТЯ-СІМ»

повідомляє про проведення загальних зборів членів кредитної спілки, які відбудуться **20 квітня 2012 року о 13.15 за адресою: м. Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 18.**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

1. Затвердження порядку денного загальних зборів членів кредитної спілки.
2. Заслуховування та затвердження звітів спостережної ради, правління, кредитного комітету.
3. Заслуховування і затвердження висновку ревізійної комісії.
4. Заслуховування аудиторського висновку, яким підтверджена повнота і достовірність річної звітності.
5. Затвердження річної звітності та результатів діяльності кредитної спілки за 2011 рік.
6. Розподіл нерозподіленого доходу, що залишився у розпорядженні кредитної спілки за підсумками 2011 фінансового року.
7. Ознайомлення з бюджетом на 2012 фінансовий рік.
8. Визначення незалежного аудитора (аудиторської фірми) для підтвердження достовірності й повноти річної звітності КС «Прикарпаття-СІМ» за 2011 фінансовий рік.
9. Про надання повноважень і укладання колективного договору в кредитній спілці.
10. Про затвердження змін до Порядку розподілу доходу та покриття збитків у кредитній спілці.
11. Про затвердження змін до статуту кредитної спілки.
12. Про затвердження змін до положень про органи управління кредитної спілки – спостережну раду, ревізійну комісію, правління та кредитний комітет.
13. Різне.

Реєстрація учасників зборів: 20 квітня 2012 року з 12.45 до 13.15.

Для участі в зборах необхідно мати: членам кредитної спілки – паспорт; представникам членів спілки – паспорт і належним чином оформлену довіреність на право участі в загальних зборах.

Члени кредитної спілки можуть подавати у письмовій формі свої пропозиції та зауваження до порядку денного, але не пізніше ніж за 15 календарних днів до проведення загальних зборів.

Телефон для довідок: (0342) 75-03-91.

Спостережна рада КС «Прикарпаття-СІМ»

Продається а/м «Ланос», 2011 р., о. д. – 1,5, срібного кольору. Можливо – під виплату.
Тел.: 0992170072.

НАМ СВОЄ РОБИТЬ

НА ПОРЯДОК – І БУДЕ ПОРЯДОК!

Росія обрала Путіна тільки за те, що він знає, як розширювати сучасну російську імперію. Мова йде не про історичне «збирання земель руських». Про зміну кордонів мова не йде. Це шкодить сучасним імперіям і наддержавам, тому світ не дозволить порушувати статус непорушних кордонів світу, допускаючи винятки тільки великим консенсусом. Захоплення територій модно робити не географічно, а віртуально, умовно називаючи їх територіями впливу. Головне, щоб це виглядало реальним і прибутковим у сенсі економічному. Засоби захоплення – мирна інформаційна зброя, яка не вбиває людини, зате реально знищує цілі етнічні групи і нації. Народи-жертви поступово втрачають мову й умирають в інформаційному просторі, поблажливо люблені імперіалістами під прізвиськами – хохли, малороси, російськомовне населення, англомовні аборигени…

Англо-франкомовний світ робить це делікатно, обіцяючи аборигенам преференції. Росія нічого не обіцяє, вона «ощасливлює» поширенням власної культурної присутності, поки російський бізнес надурняк інтенсивно збирає «по крупіцам» привабливі українські економічні одиниці. Нас зомбують телеящиком, переконують, що працювати на їхніх олігархів за ті ж гроші набагато престижніше і спокійніше. Російський чинник обіцяє твердою рукою заспокоїти галасливу українську політику, щоб жили в мирі й благодаті під світлом зірки Кремля. Буде єдина культура і єдиний порядок – так легше вести бізнес імпер-глобалістам на територіях впливу.

Отож не дивно, що Путін зібрався розширювати культурну присутність Росії на територіях колишнього СРСР. Україна – історична територія російського впливу і це консенсусом визнав увесь сильний світ. Росія нам обіцяє на порядок збільшити освітню і культурну російську присутність, а економічну присутність – тим паче. Українське населення, яке розуміє російську і нею без розбору балакає, поголовно зараховане до співвітчизників Росії, права яких буде захищати президент усіх російських співвітчизників і росіян – Владімір Путін. Ось кілька цитат із його виборчої програмної статті з газети «Московские новости»: ***«Повага до своєї країни визначається ще й тим, як вона здатна захистити права своїх громадян і співвітчизників за кордоном», «Росія має можливість не тільки зберегти свою культуру, а й використовувати її як потужний фактор просування на глобальних ринках. Російськомовний простір – це практично всі країни колишнього СРСР і значна частина Східної Європи. Не імперія, а культурне просування, не гармати, не імпорт політичних режимів, а експорт освіти й культури допоможуть створити сприятливі умови для російських товарів, послуг та ідей», «Ми повинні в кілька разів посилити освітню і культурну присутність у світі – і на порядок збільшити його в країнах, де частина населення говорить російською або розуміє російську».***

Отже, на порядок збільшиться поширення в Україні російської мови, російського телебачення, російської преси, російськомовного світу. Сказано так, щоб правильно зрозуміли московські чиновники і не злякались добродушні українці. Насправді «на порядок» означає – «в десять разів». Якщо при існуючому засиллі російського, яке відверто підтримується владою, все це збільшити ще в десять разів, то скільки залишиться українського? Для перетворення України в Малоросію де-факто достатньо і п'ятикратного збільшення російськомовного пресингу. А тут обіцяють посилити російську мовну, освітню і культурну присутність з десятикратною, залізобетонною ґарантією.

Безумовно, в Україні знайдуться люди, які готові цьому сприяти, адже на цьому можна добряче заробити. Росія заплатить рублями, вимінюваними за гривні, заплачені за «дешевий газ» і «дешеву робочу силу». Українці вже платять путінський податок і ще заплатять за збільшення російської присутності «на порядок». Аякже! Ходять дивитися російськомовні фільми, купують російськомовні газети, родинами дивляться улюблені російські телесеріали замість відмовитись і рішуче вимагати від влади свого – українського. Якщо росіянам можна мати вдома все російське і за кордоном теж там, де їх розуміють, то чому українцям зась вимагати свого?

На жаль, більшість українців думають собі – коби не гірше! Рахують гривні до зарплати і відчувають себе винуватими навіть перед рідними дітьми, не сподіваючись на те, що влада їх почує ще в такому великому капризі – мати свою мову, культуру, не чуже телебачення… Складається враження, що всі українці в опозиції, а у владі їх немає жодного. То за кого ж тоді ми голосували? За кого голосувати тепер, якщо всі кандидати говоритимуть про бідну економіку і страждання українців? А хочеться почути гідну відповідь на путінське «збільшити на порядок».

А гідною відповіддю може бути лиш одна – відмовитись від російського мовно-маскультурного продукту-товару зовсім. І знаходяться люди, які вже роблять це в Тернополі. Там затіяли цілком арґументовану кампанію бойкоту фільму «Примарний вершник-2» (Ghost Rider: Spirit of Vengeance), дубльованого тільки російською мовою. Про це повідомляє Інтернет-ресурс «За Збручем». Українцям не просто радять не дивитись цей фільм у кінотеатрах, але й дають дуже корисні поради, як домагатись у власників цього бізнесу поваги до українського глядача, завдяки якому ті заробляють. Українцям варто підняти власну самоповагу, принциповість і відповідальність «на порядок», отоді буде в Україні добробут і порядок!

Володимир ФЕРЕНЦ

ТАК ДУМАЮ

ПОЗБУТИСЬ ВОРОГІВ

Ніде, ніколи в жодній незалежній країні неможливе таке **парадоксальне** державне рішення, як призначення на посаду міністра в справах освіти нації найлютішого ворога її національної сутності, національної держави!

Кожен інший народ виступив би одностайно проти такого, особливо шкідливого для неї, рішення. А ми кволо противимось, а загалом мовчимо. «Бо благоденствуєм?..» – як запитував наш Великий Тарас! Чи назавжди впали у ту тривожну сон-дрімоту, яку вороги успішно використовують для здійснення своїх лихих намірів уже цілі століття! Чи немає кому розбудити? Адже в Україні стільки українських партій, що коли б усі одним строєм стали, то це – ціла армія! Але кожна з них окременько собі «урядує», самостійно «захищає Неньку Україну»! І цим ставить під загрозу нашу вистраждану Незалежність!

Якого потрясіння, якої, ще страшнішої, загрози треба, щоби всі оті мізерні партієчки ОДНОСТАЙНО СТАЛИ, як заповів нам національний Геній! Але численні вожді й вождики, виявляється, не спроможні покласти свої булави на один стіл, щоби був один народ і один Пастир! Тож ми повинні їм у тому допомогти! Українська громада може і мусить домогтися того, інакше загроза зростатиме! По одному, як ті прутики з розв'язаного віника, переламають нас наші оспівані «воріженьки».

В оці тривожні Шевченківські дні маємо всі ще й ще раз перечитати його вічний «Кобзар», всюди заспівати в один голос його безсмертний «**ЗАПОВІТ»! І домагатися всіма силами безумовного виконання цього заповіту до 200-ліття народження національного Генія**. Маємо два роки праці! До об'єднання народу за його величним заповітом і пророцтвом: «Встане Україна і розвіє тьму неволі, світ правди засвітить!». Україна встала, ще треба **розвіяти тьму неволі й засвітити світ правди!** Без того Україна далі буде під загрозою.

Задля того мусимо найперше домогтися звільнення з посади міністра Табачника, якого так сильно тримається Янукович. Отож маємо добиватися дострокових президентських виборів, аби назавжди позбутись цієї всієї антиукраїнської влади. Іншого не дано.

Уляна СКАЛЬСЬКА, *голова правління Клубу інтеліґенції ім. Б. Лепкого*

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

«СМЕРТИ ТОЙ НЕ ЗНАЄ, ХТО ЗА УКРАЇНУ ПОМИРАЄ…»

Таку назву мала година пам'яті, яку у 62-гу річницю загибелі Романа Шухевича провели голинські школярі. Молоді просвітяни Михайло Баран, Роман Гладенький, Руслан Ягілович, Валерій Максимович розповіли про героїчне життя генерала Тараса Чупринки-Шухевича, зокрема про його навчання, любов до книжки, захоплення музикою і спортом, патріотично-військовий гарт у сім'ї та в «Пласті», спілкування з Євгеном Коновальцем. Члени літстудії «Провесінь» Христина Качак і Марія Кінащук ознайомили присутніх із матеріалами пошуків івано-франківського письменника Геннадія Бурнашова, який упродовж тривалого часу досліджував таємницю загибелі леґендарного командира і прийшов до висновку, що той не здався ворогам живим. Це підтверджує і син Шухевича Юрій.

Наставник молодих просвітян, учителька української мови і літератури Голинської школи Оксана Тебешевська, представила матеріали фотоекспозиції «Роман Шухевич – Герой України», розповіла про те, як високо оцінював діяльність побратима Степан Бандера, який писав: «Роман Шухевич був із крови й кости борець визвольної справи, тому бачимо його в перших лавах там, де ця боротьба горіла полум'ям. Він – з природного обдарування і покликання – провідник. Тому він цілком природно мобілізував, організував лави численних борців, наснажував їх вірою, завзяттям, жертовністю, ведучи до організованого змагання».

Завідувачка шкільної бібліотеки, просвітянка Іванна Яцук зробила огляд літератури про славного командира, подарованої професором Віндзорського університету (Канада) Ігорем Стебельським і заступником голови Калуської організації ВО «Свобода» Ігорем Сметанським, охарактеризувала матеріали про героя, які подає у своїй навчальній книжці «Роман Шухевич – символ нескореності України» О. Тебешевська.

…Горіли свічки пам'яті, лунали щирі слова захоплення духом, вірою, хоробрістю генерал-хорунжого Чупринки-Шухевича-Тура, пам'ять про якого житиме завжди у серцях українських патріотів, бо «смерти той не знає, хто за Україну помирає…»

Софія ВІДЛИВАНА,
Марія РОМАНИШИН,
члени «Молодої Просвіти» с. Голинь Калуського району і літстудії «Провесінь»

П'ЄДЕСТАЛ

ЛЮБОВІ ВИЩОЇ НЕМА

«Чим вищий п'єдестал побудуємо для тих, що стали символом наших визвольних змагань, тим далі падатиме роз'яснюючe світло від цього символу», – так сказала про героїку Крут і вшанування подвигу крутянців Олена Теліга.

І ми повинні будувати й будуємо ці п'єдестали.

Вихованці Центру патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери вивчають, дізнаються, пізнають, а, пізнавши, захоплюються, оспівують і вшановують героїко-трагічні дати історії України. Наші гуртківці прочитали багато історичної літератури, ознайомилися із документальними матеріалами й художніми творами про події під Крутами і підготували вечір-реквієм у формі літературно-музичної композиції «Нас тут триста у Крутах лягло. Всі твої, Україно, ми діти!». Це була спільна акція із народним аматорським драматичним колективом «Думка», яким керує Сергій Сивачук при міському Народному домі.

На вечорі звучала поезія О. Теліги, П. Тичини, Є. Маланюка, Я. Славутича, Б. І. Антонича у виконанні Вікторії Ткаченко, Софії Осташ, Ірини Грейди, Мар'яни Лотоцької. Драматичний колектив «Думка» майстерно відтворив деякі історичні картини того часу.

У багатьох наверталися на очі сльози, коли Оксана Лабачук (керівник драматичного колективу «Міфія») читала промову Л. Старицької-Черняхівської «Пам'яті юнаків-героїв, замордованих під Крутами». Створити зворушливо-піднесений емоційний настрій змогли і вихованці Міського центру дитячої та юнацької творчості Оксана Пилипів та Іван Маснюк, які виконали пісні про крутянські події (керівник – Ліля Литвиненко).

Цікавим та інформаційно насиченим був огляд тематичної літератури, який провела бібліотекар обласної бібліотеки для юнацтва Тамара Цісельска.

…Нема любові понад ту,
Що окропила кров'ю Крути.
І ту гарячу кров святу
Землі вкраїнській – не забути…

Цими словами закінчили вечір-реквієм. І віриться, що в душах присутніх юнаків і юнок посіяні зерна нескореного духу нашої нації.

Ольга ШКОЛЬНА,
завідувач відділу з організаційно-масової роботи Центру патріотичного виховання учнівської молоді імені Степана Бандери

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

Львівська в'язниця на Лонцького відома всьому світові через події червня 1941 року, коли в ній більшовики живцем спалили багато людей. Але Харків теж має свій аналог «в'язниці на Лонцького», про який українці просто ще не знають.

ХАРКІВСЬКА ТРАГЕДІЯ 1941-го

Мало відомо про те, що 1941 року більшовики перед відступом із Харкова спалили катівню НКВС на вулиці Чернишевській разом із в'язнями. Радянська влада змогла приховати пам'ять про цей злочин. Про нього не написали в жодній радянській книзі про Другу світову війну. Та все ж до нас дійшли джерела, які викривають «добрі справи» радянської влади в Україні. Збереглася газета «Нова Україна», яка видавалася в Харкові у 1941–1943 роках. На своїх сторінках вона згадує цю трагедію. У першому номері (7 грудня 1941 р.) написано: «Довкруги – розвалини, румовища, руїни. Руїни руїн… А над усім оцим кошмарним спогадом здіймаються осмалені скелети осоружної будівлі – центральної катівні НКВД. І наче й досі ще з її льохів чути останній глухий стогін дванадцятьох сотень нещасних жертв, що оце недавно конали в жахливих муках пекельної пожежі».

У тому ж номері газети письменник Аркадій Любченко написав статтю «Україна живе!», в якій були такі рядки: «Але Харків знає і бачив ще жахливіше видовище. Йому позаздрила б уся середньовічна інквізиція, сам славнозвісний Торквемада облизав би губи. Це було у величезному будинкові колишнього НКВД, де лишились ще сотні в'язнів. Тут справа вирішилась дуже просто. Енкаведисти міцно замкнули тих людей, старанно облили будинок гасом і підпалили. Вони хотіли одним заходом звільнитися від маси ув'язнених і знищити свої витончені знаряддя катувань та різні компрометуючі документи. Зойк смертельного страху, разючий благальний крик здійнявся в камерах, коли жертви зрозуміли, що з ними роблять. Лемент і прокльони було чутно поза будинком, але довкола стояла густа сторожа, запобігаючи будь-яким спробам врятувати приречених. Їх душив дим, палив вогонь, вони безсило корчились і стогнали так, що, здавалось, самі стіни, сама земля сходять глибинним стогоном. Вони конали. Потім над задимленою братньою могилою різко струменів смерід обпалених трупів, і, коли їх одгрібали, свідомість просто відмовлялась сприйняти цей пекельний жах. Недарма харків'яни проводжали большевицьку втечу гнівними прокльонами, щоб, мовляв, за тими комуністами земля запалась, щоб вони ніколи вже не вертались».

Інформацію з газети «Нова Україна» підтверджує сучасна наукова публікація доктора наук Михайла Кулєшова «Будинок на вулиці Красіна», в якій повідомляється: «Очевидці розповідали, що коли восени 1941 року радянські війська залишали Харків, кати з ГПУ–НКВД підпалили внутрішню в'язницю разом із політичними в'язнями, які перебували в закритих камерах. Крики про допомогу з палаючої в'язниці на Раднаркомівській були чутні навіть у центрі міста. З часом вони припинилися…» Український письменник Дмитро Нитченко згадував, що через цей більшовицький злочин живцем згоріло 1200 осіб. Серед загиблих був режисер Юхименко з дружиною та дітьми.

Нині ця колишня будівля НКВС є управлінням МВС та СБУ в Харківській області. На ній нема жодної меморіальної дошки про ці страшні події. Тому чому б не нагадати нинішньому і майбутнім поколінням про страшну харківську трагедію 1941 року? А історикам варто було б давно дослідити всі документи, що стосуються цього маловідомого факту сталінського комуністичного терору.

Н. К.

ВИЗНАННЯ

ГЕНІАЛЬНІСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Подаю до уваги читачів думки талановитих українців про нашого Тараса. У журналі «Аванґард» (Лондон–Мюнхен, 1956, № 1 (42), стор. 29–31) у статті автора, який заховався під літерами В. П., читаємо:

Тарас Шевченко був геній, себто така сильно талановита людина, що своїм талантом перевершує всіх і собі сучасних, і теперішніх людей. Шевченкові твори всі творені з глибокого зворушення. Наприклад, він почув про смерть свого приятеля, що поліг у царській боротьбі з племенами Кавказу, його це так зворушило, що він одразу написав геніальну поему «Кавказ». Цю поему проказував великий біль, що його приятелеві «не за Україну, а за її ката довелось пролить кров добру, не чорну...» **Є якась подія, що його зворушує і зараз безпосередньо постає поема.** Він не збирає матеріал, як інші, й тоді описує. **Шевченко з'ясовує згори свою думку.**

Друга прикмета геніальності Шевченка – це його жертва особистого добра для загальної високої цілі, як у Данте, Гюго.

Для цієї цілі жертвував Тарас власним щастям, цілим своїм життям і не відступав від цієї думки, не йшов на ніяку злагоду, навіть вернувшись з неволі. До того часу мав сміливість кинути в очі царату «Кавказ» і «Сон», де висміяв не тільки Петра І, того людоїда-змія, але й самого царя Миколу з царицею – а після визволення написав свої вогненні «Неофіти» з тією ж думкою.

Третя прикмета, знаменна для Шевченкового генія, це те, що він все відразу обхоплює ядро чи суть справи, оминаючи несуттєві дрібниці. Це видно з «Посланія».

Четверта прикмета, що Шевченко сполучує в собі найбільшу об'єктивність із найбільшою суб'єктивністю в згідливій, гармонійній цілості. Так, у поемі «Неофіти» під переслідуванням християн римським цісарем Нероном, Шевченко думає про переслідування нового покоління українців царем.

П'ята прикмета, що Шевченко у своїх творах дає, з одного боку, революційний, а з другого – консервативний зміст. Він показує його велике пошанування всього старого, святості могил. Бо як геній він знає, що де є могила, там прийде воскресіння. Він ставить міст між минулим і майбутністю цілим рядом історичних поем.

Шоста прикмета – є любов правди. Шевченко, як усі генії, шукає її, знаючи споконвічний закон, що тільки те, що було в минулому сутнє, повернеться знову слушного часу.

Сьома прикмета Шевченка – є його оптимізм, віра в поступ, віра в кращий світ, віра в перемогу моралі, в час, коли «врага не буде, супостата, а буде син і буде мати і будуть люди на землі», віра в любов, і правду, і добро, «добро найкраще на світі – то братолюбіє...»

Восьма прикмета – це любов до людей і рідної землі та всього, що служить загалові й може бути джерелом захоплення.

Дев'ятою прикметою Шевченкової геніальності є обожнювання матері. Він написав ряд поем, де змалював самопожертву матері. Він каже:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим...

Десята прикмета геніальності Шевченка – це його пророче передчуття майбутнього: Розкуються заковані люди...

Одинадцятою прикметою поезій Шевченка як справжнього генія є невмирущість його творів та їхня вічна свіжість, бо вони мають вічну вартість.

Дванадцятою прикметою творів Шевченка є їхня своєрідність, ориґінальність, що їх наслідувати не можна – і це головна прикмета генія.

Крім цих головних прикмет, у Шевченка, як в усіх геніїв мистецтва, виступає велика пильність, незвичайна скромність, почуття своєї гідності. **Велике слово Шевченка грає всіма барвами сонця, від нього оживає душа нації, росте і розвивається. Тому його «Кобзар» є книгою мудрості для України.**

А ось що пише видатний український письменник Олесь Гончар: Шевченко – це той, хто живе в кожному з нас. **«Кобзар» – це розмова з Богом.**

А Павло Загребельний: Лірична сила його поезії – неперевершена. Сила уяви – небачена. Чуття слова – приголомшливе. Природність, невимушеність стилю – дивовижна. Простота – гранично прекрасна.

Думки про нашого Велета духу Тараса зібрав
Богдан СУШЕВСЬКИЙ

ВІДВЕРТО

ЯК РИТУАЛ?..

Коли в тридцятих роках минулого століття відомий американський письменник Джон Стейнбек відвідав Радянський Союз, він побував і в Каневі – в музеї Тараса Шевченка. Поводився самовпевнено і навіть пихато, знаючи власну ціну. Довго ходив залами музею, а коли вийшов надвір, заплакав і сказав приблизно таке: Шевченко справді геній і він вартує такого великого музею, а я не матиму й маленького музейчика.

Цей погляд відомого письменника про значення Тараса Шевченка важить багато, бо то погляд збоку, з іншої культури – культури, власне, світової.

...Якби хтось висловив думку, що українці не пошановують батька Тараса, то це б виглядало і крамольно, і образливо для нації. Аякже – ми завжди на початку весни складаємо шану Кобзареві, навіть з офіціозом, із залученням громадськості, з покладанням вінків і обов'язково-традиційним виступом про життя і творчість Шевченка, який був кріпаком, а став пророком. Враження від таких виступів – наче вони писані ще в часи Радянського Союзу, лише внесено кілька коректив з огляду на незалежність України.

У райцентрівських будинках культури, заповнених чи не силою, після слова про Т. Шевченка зали порожніють, частина втомленого працею люду тягнеться до виходу. Звичайно, хіба вони не знають, що Шевченко це той, що написав «Реве та стогне..» та «Заповіт». Хіба цього не досить знати з усього «Кобзаря?»

...Пам'ятаю дитячих літ концерти до Шевченківських свят у моїх Серафинцях. Ніхто нікого не примушував іти на Шевченківські вечори, а клуб просто не міг вмістити всіх бажаючих – люди стояли аж під сценою. Дивилися, слухали, ловили геніальне Шевченкове слово.

В селі були люди, які знали напам'ять чи не весь «Кобзар». Шевченко жив поруч з людьми, був у їхніх серцях, надавав їм духу для віри в Україну і для життя. Легко можна було придбати твори Шевченка в крамницях навіть у селах. А головне – його читали. Чи багато хто нині може похвалитися, що прочитав усього Шевченка? Чи знає, хто такий Микита Гайдай і якою мовою написаний щоденник Шевченка. А Шевченко і нині актуальний, як актуальна і справжня Україна, про яку він мріяв і писав.

Він – на всі часи.

...В дитинстві я вперше побачив у шухляді мого діда «Кобзаря». Він був виданий тоді, коли я народився. Та книжка для мене – найдорожче і досі. Так є і так буде.

Василь БАБІЙ

ВІЧНЕ

НЕ ЗАБУЛИ, СПОМ'ЯНУЛИ...

Під час урочистостей вшанування Т. Шевченка у Народному домі с. Бортники

Вшанування великого Кобзаря уже стало традицією у покутському селі Бортники, що на Тлумаччині. Бортниківчани продовжують славні традиції своїх дідів і прадідів у святкуванні роковин Великого Тараса.

Урочисте дійство «І кобзи спів, й калини кетяг – усе зійшлося в книзі «Кобзаря» відбулось у Народному домі. Його підготували директор Народного дому Марія Бородакевич і художній керівник Оксана Зюзяк. В урочистостях взяли участь члени «Просвіти», учні школи, жителі села. У програмі звучали переважно твори Кобзаря. Довго аплодували глядачі сестрам Марії і Софії Бабей, які виконували пісні на слова Шевченка: «Зоре, моя вечірняя», «Садок вишневий коло хати»...

Завершальним акордом урочистостей стали слова «Бог, Шевченко і Україна – триєдине крило нашої нації, дух нашого натхнення».

У книжковій світлиці сільської бібліотеки до Шевченківських днів оформлена викладка літератури «Пророчі слова Кобзаря на скрижалях української історії», яку підготувала для читачів сільський бібліотекар Наталія Громадюк. А в Народному історико-краєзнавчому музеї відвідувачі мають можливість ознайомитися з викладкою музейних експонатів «Т. Г. Шевченко – поет, художник, громадський діяч».

Директор музею Іван Карп'як і вчитель української мови та літератури Оксана Трак провели з членами «Молодої Просвіти» годину спілкування на тему «Вшанування творчості Кобзаря у Галичині до 1939 року».

Відзначення Шевченківських днів у Бортниках є тим духовним ланцюгом, який єднає покоління: минуле, теперішнє і прийдешнє в піднесенні національного духу й патріотизму.

Галина СЛОБОДЯН,
сільський голова,
голова «Просвіти» с. Бортники

СПОГАДИ

Це – спогади одного з мільйонів українців, які постраждали від сталінських комуністичних репресій. Правдива історія життя одного з борців за волю України, ще одна згадка про тяжкі минулі часи, які пережили українці, прагнучи здобути самостійність.

І ПІДНЕВІЛЬНІ – МИ БУЛИ ВІЛЬНІ

(Продовження. Поч. у № 7, 9)

Між камерами вели розмови через азбуку Морзе. Азбука Морзе добре нам служила, тому що і добрі, й погані новини приходили через постукування. Азбуку Морзе я вивчив ще в школі, не думаючи, що вона мені знадобиться за таких обставин.

Як я вже казав, серед нас були і священики. Тому вони часто пошепки відправляли Службу Божу. Всі складали руки як до молитви, сидячи під стінами один біля одного. Також часто тихенько велись розмови, дискусії на політичні теми. Одні, як правило, старші люди, підтримували націоналістів-повстанців, говорили, що від збройної відкритої війни треба переходити в глибоке підпілля. Молодші говорили, що як виходить, так і потрібно боротись.

Минуло три місяці. Відбулася очна ставка з одним свідком, а потім – з другим. Я нічого не підтвердив із того, що вони говорили. Слідчий був дуже злий на мене, але не бив, як раніше.

Так на основі того, що говорили свідки, сфабрикували моє звинувачення в тому, що я допомагав повстанцям, збирав для них гроші й інше. Мені також пошкодило те, що вчителі підписали на мене звинувачення, та ще й свідки доочно все підтвердили. Отже, мене звинуватили в допомозі бандерівським повстанцям. Я за собою нікого з села не потягнув, тому що те, що робив я і моя родина, робили багато людей в селі.

21 листопада 1950 року, після трьох місяців перебування у камері попереднього ув'язнення і трьох місяців в'язниці в Станіславі, військовий трибунал виніс мені вирок за статтею 54 на 25 років суворого режимного табору і 5 років позбавлення громадських прав. Також було конфісковане майно, що віднесли на мою частку (наша стайня і корова). На самому процесі я запитував трибунал, який мене судив: Де адвокат, щоб мене захищати? Мені сказали, що таких як я, дозволяється судити без захисників.

Пізніше, після повернення з табору додому я запитував свідків, чому вони давали брехливі свідчення проти мене. Вони сказали, що їх били, тому в них іншого виходу не було, і говорили те, що їм наказували сказати слідчі. Суд пройшов і мене, як і всіх засуджених, після суду перевели до великої в'язниці. Тут були інші порядки. Вже було дозволено приймати передачі з дому, всім видали однаковий одяг, були тут нари, туалет – стало значно легше порівняно з тим, як було раніше. Але неволя є неволя. Коли виходили в баню, то бачили на вищих поверхах камери смертників. Там були такі ж люди, як ми, але їхній вирок – смерть. Ставало моторошно, аж «мурашки» бігали по тілу. До нас перевели одного чоловіка, який був засуджений до смертної кари, та його звільнили від цієї кари і дали 25 років суворого режиму.

Він нам розповів, який у камерах смертників порядок. Там двері повністю не відчинялись, а були обладнані спеціальним ланцюгом, який дозволяв відчинятись дверям лише трохи, щоб можна було передати їжу чи щось інше по потребі. В камері залізні ліжка прикуті до підлоги. Ніхто зі смертників не спав ні вдень (бо заборонено), ні вночі (бо постійно в стані очікування розправи). Ледь щось грюкнуло, і вже всі прокидаються, прислухаються, чи не йдуть за ними. Між собою велись розмови про те, що каральні органи влади спеціально тягнуть час до розстрілу, щоб познущатись. Коли виводили в баню, то кількість смертників і охоронців-конвоїрів була однакова, щоб на випадок бунту можна було дати раду з арештантами. Йшли ланцюгом один за одним (один смертник – один конвоїр) і так завжди.

У нас у камері був священик, хоч вони були в кожній камері – дуже багато їх було заарештовано. Щоранку і щовечора він проводив молитву, яку закінчували всі разом словами: ...Боже єдиний, виведи нас із цього дому неволі. Неможливо все згадати, як минав день за днем, але пам'ятаю, що після молитви на душі завжди ставало легше. Так промайнули ще три місяці, а всього – шість місяців в обласній в'язниці. Тривала ще холодна зима, одягу теплого нам не давали, тому холодно було постійно.

Мене відправили у Львів, у пересильний табір ще на місяць, куди навезли людей всяких національностей. Для того, щоб не допустити бунту серед засуджених, всіх щоденно переганяли з камери в камеру, так що якщо один день в одній камері, то другий день – в іншій, щоб не було спокою. Ми були в неволі під охороною, та нас чомусь боялись. Камери були холодні, вогкі, навіть часто підлога була залита водою по кісточки, а тапчан для сну – один на всіх людей. Спати доводилось по черзі. Я часто дивився через ґрати на зоряне небо, роздумуючи про свою долю. Із віконця з околиці табору доносився спів хлопців та дівчат:

Чом ти не прийшов, як місяць зійшов,
Я ж тебе чекала...
Чи коня не мав, чи стежки не знав,
Мати не пускала?..

Стало моторошно й важко на душі. Молоді роки, щойно одружився і сидиш тут, у тюрмі. В голові все крутяться думки про те, що мені доведеться відбувати покарання до 1975 року, в якому мені мало би бути 52 роки. В лютому дружина мала народити нашу першу дитину. Сльози котились по обличчю від того, що нічого неможливо вдіяти – змарнував своє життя, життя своєї дружини та й дитини, яка мала народитись.

У кінці березня нас повантажили в спеціальні пак-вагони. Коли виїжджали, видно було через ґрати, як уже де-не-де зеленіє трава, і подекуди пасуться вівці. Покидали ми наш рідний край, до якого наближалось тепле весняне сонечко. Ми потихеньку віддалялись від цього сонечка на північ не зі своєї волі. З кожним днем ставало все холодніше. Ще на виїзді зі Львова я викинув у вікно записку з адресою, надіючись що якщо хтось знайде, то передасть її додому. Я ще не знав, що 7 лютого в нашій сім'ї народилась дівчинка, моя донечка. В записці я написав, якщо народиться хлопець, то щоб дали ім'я Володимир, а якщо дівчина, то щоб самі обрали для неї ім'я, яке до вподоби. Також я написав, що нас відправляють у Сибір, та куди саме, ми ще не знаємо. Чекає нас чужа сторона, а вітер так і свище в заґратовані вікна. Часто співали українських пісень, особливо на початку нашої поїздки:

В Сибір поїдемо, назад приїдемо,
На волі заживемо...

Подолали тисячі кілометрів, ставало все холодніше, співали вже інші пісні. Особливо запам'яталась пісня на слова Лесі Українки:

Гетьте, думи, ви, хмари осінні!
Тож тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!

Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть – і настане
Ще й для мене весела весна.

Василь КУШНІРУК
(Далі буде)

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Просвітяни краю вітають голову Коломийського РМО «Просвіта», члена Центрального та обласного Правління ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, який все своє свідоме життя пов'язав із просвітянською діяльністю,

Василя ГЛАГОЛЮКА

з днем народження.

Зичимо Вам міцного здоров'я, натхнення у плідній праці на благо рідного народу.

Від імені Правління
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

Просвітяни краю вітають голову Бурштинського МО «Просвіта», члена Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

Ореста ЧАЙКІВСЬКОГО

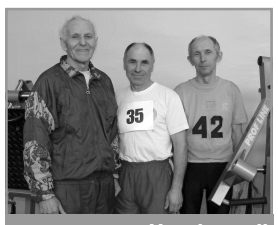
з днем народження.

Бажаємо міцного здоров'я, життєвих сонячних днів, натхнення у плідній громадській діяльності на благо України.

Від імені Правління
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ЗНАЙ НАШИХ!

ВНЕСОК У ПЕРЕМОГУ

Наші герої

У Києві відбувся чемпіонат України з легкої атлетики серед ветеранів (осіб старших 30 років). У змаганнях взяли участь спортсмени з 22 областей України, міста Києва та АР Крим. Успішно виступили представники нашої області, які завоювали загальнокомандне друге місце.

Найвагоміший внесок у перемогу внесли іванофранківці Василь Кричун та Іван Файчак, а також – учитель фізкультури Косівської середньої школи № 1 Микола Рабинюк.

ПРОЕКТИ І РІШЕННЯ

ІСТОРІЯ ТА ФУТБОЛ

Одним із напрямків діяльності Національного заповідника «Давній Галич» як наукової установи є видавництво. З нагоди різних заходів (конференцій, семінарів) видаються збірники матеріалів. Також – для популяризації пам'яток, які знаходяться на терені Заповідника, зацікавлення туристів музейними закладами, пам'ятками історії і культури друкуються популяризаційні видання (буклети і календарики). Загалом за 17 років своєї діяльності Заповідник дав читачам більше шести десятків різнопланових видань.

І ось – нова друкована продукція, яка потішить око й буде корисною для шанувальників рідного краю та любителів футболу. Це – календар на 2012 рік. За задумом, одночасно здійснюється популяризація пам'яток культурної спадщини та проведення в Україні «Євро-2012».

Чудова світлина Замкової гори з вежею замку є мотивацією для шанувальників футболу і краєзнавства відвідати одну з шести уцілілих фортець Прикарпаття, а подана вебадреса Національного заповідника в світовій мережі Інтернет дасть змогу отримати всю необхідну інформацію про один із найбільших заповідників у Європі.

За своїм наповненням календар поділяється на три блоки: зображення пам'ятки культури національного значення – Галицького старостинського замку XIV ст; сам календар; інформація для футбольних уболівальників.

Для практичного використання поданий розподіл країн-учасників «Євро-2012» на групи (A, B, C, D); календар командних ігор по датах (I–III тури, проведення чвертьфіналів, півфіналів та фіналу); також уболівальник матиме змогу самостійно внести інформацію про переможців у спеціально виведені таблички.

Видання подібного календаря є добрим прикладом менеджменту щодо популяризації пам'яток культурної спадщини, ознайомлення ширших кіл громадськості зі славними об'єктами минулого нашого краю.

А. Ч.

ПАМ'ЯТІ МИКОЛИ ПЛАВ'ЮКА

Просвітяни, усі краяни з сумом дізналися, що відійшов у засвіти голова Проводу Українських Націоналістів, видатний політичний діяч, наш земляк Микола Плав'юк.

Народився 1925 р. у с. Русів. Учився у Снятинській школі, де розпочав свою громадсько-політичну діяльність, увійшовши до юнацтва, а згодом – до членства ОУН.

Під час Другої світової війни брав участь у підпільній роботі, перебував у складі 2-ої Української дивізії УНА, 1946 року закінчив середню школу в таборі переміщених осіб, Мюнхенський університет (1949). Вступає у Союз українських студентів (ЦЕСУС), «Пласту» та інші організації.

1949 року еміґрує до Канади, певний час працює робітником, закінчує Монреальський університет «Конкордія» (1954), після його закінчення розпочинає професійну кар'єру в компанії «Ессекс Пекерс», де поступово просувається службовими сходинками до президента цієї компанії.

М. Плав'юк – активіст громадсько-політичного життя Канади, член (1949) Українського Національного Об'єднання Канади (УНО) член президії, заступник голови, голова УНО Канади (1956–1966).

Одночасно займає керівне становище в Організації Українських Націоналістів. З 1979 року обраний головою Проводу Українських Націоналістів на еміґрації, а з 1992 р. – і в Україні. А перед тим, у 1967 році, його обрали генеральним секретарем Світового конґресу вільних українців.

1988 року на сесії Державного центру (ДЦ) УНР, легітимного продовжувача національного уряду з часів Української Народної Республіки, Миколу Плав'юка обрали віцепрезидентом УНР в екзилі, після смерті Президента УНР Миколи Лівицького, М. Плав'юк стає п'ятим і останнім Президентом УНР у вигнанні. З постанням незалежної України з ініціативи М. Плав'юка вирішили припинити діяльність еміґраційних інституцій УНР і передати повноваження ДЦ УНР та Уряду УНР владі незалежної України.

У серпні 1992 р. М. Плав'юк на чолі делеґації ДЦ УНР взяв участь в урочистому засіданні Верховної Ради України в Києві, де передав Грамоту ДЦ УНР Президентові України Леонідові Кравчуку із взаємоузгодженим формулюваннями про те, що Україна є правонаступницею Української Народної Республіки.

У травні 1993 року в Києві на XII Великому зборі Українських Націоналістів М. Плав'юка поновно обрали головою ОУН.

За заслуги перед Батьківщиною його нагородили орденом «За заслуги» III ступеня, орденом Ярослава Мудрого II і I ступеня.

М. Плав'юк – один із засновників (1992) і голова Правління Фундації імені Олега Ольжича у Києві. Він – автор великої кількість статей і матеріалів з політології, актуальних питань політики України, української діаспори.

Вічна пам'ять великому діяльному синові України в ім'я її незалежності, процвітання, майбутнього.

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ВРАЖЕННЯ

У ВИХІДНИЙ – НА БУКОВЕЛІ

Після тижневої рутинної праці ми вирішили відпочити на Буковелі. Але від'їжджаючи з Івано-Франківська, в душі закралися сумніви: падає дощ, відлига, яке катання на лижах? Та ближче до гір погода прояснилася, почав падати лапатий сніжок. А починаючи з Микуличина усе вже нагадувало про зиму: за кожен десяток метрів уздовж дороги стоять будки з написами «Прокат», де можна придбати лижі, сноуборди, каски – потрібно мати тільки паспорт. Пансіонати, приватні котеджі й будинки запрошують туристів.

На Буковелі поставили машину на безкоштовну стоянку. Це велика п'ятиповерхова споруда, в якій по спіралі заїжджають машини і розміщуються по поверхах. Якщо місце вільне, вмикається зелене світло, коли зайняте – червоне.

Для тих, хто прагне адреналіну, на лижному відпочинку в Буковелі чекають екстремальні спуски. Оскільки ми стали на лижі вперше, то навіть маленький спуск уже був екстремальний. З'їхавши кілька разів і ледь не розбившись, зрозуміли, що потрібно взяти інструктора, а не лізти на підйомник і їхати нагору. Але вже було запізно – забронюваний квиток на половину дня, а це 200 грн.

У місцях масового катання з гір невмілий і, головне, недисциплінований лижник – серйозна небезпека для оточуючих. Під час нашого відпочинку ми побачили ще трьох невдах, яких спустили для лікарняного відпочинку. А ще один мало не злетів униз, перелетівши сітку, і тільки щаслива випадковість урятувала від цього.

Вартість навчання з інструктором за годину – від 80 грн. Але інструктори пропонують займатись не годину, а чотири і навчають не одного, а чотирьох. Так – вигідніше.

Для дітей є маленькі гірки з інструкторами. І приємно, що чимало дітей уже вміють стояти на лижах і без лижних палиць з'їжджають униз. Таке маленьке, і з'їжджає... Цим можна замилуватись. Вартість послуги інструктора для дітей – 300 грн. за годину. Але ж хто шкодуватиме гроші для свого чада? Дітки можуть з'їжджати з маленьких гірок і на надувних колах.

Після відпочинку вирішили випити кави. А кав'ярні, де можна попити кави і глінтвейну, тут майже на кожному кроці. Вартість кави або глінтвейну – 15 грн.

Стоячи біля підніжжя гори, майже із захопленням дивлюся на людей, які мчать один за одним з вершини. Цього таки варто навчитися. Шкода, що за один раз навчання з інструктором так не з'їдеш. Та попри все відпочинок вдався. Гарна зимова природа, гори, свіже повітря і дружня атмосфера зробили його чудовим. Чого і вам побажаємо.

Наталія ДЯЧЕНКО

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

Душа без вірша – не душа.
Зачерствіла, як суша німа.
Прочитай для душі ти вірші
Й оживеш, як джерельна вода.

* * *

Без кохання душа – не душа.
Покохай й буйним цвітом
розквітне вона.
А не вмієш кохати – що ж, дарма,
Бо завчасно зів'яне
стражденна душа.

* * *

В душі сумує смуток,
Болить до плачу.
Поклич – побіжу, не встою,
Тебе поцілунками я обпечу,
А серце – любов'ю святою.

Надія ЛЕВАНДОВСЬКА

Івано-Франківське обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

21 березня 17.00
Конференц-зал НД «Просвіта»

ЗАПРОШУЄМО на «ВЕЧІР ПОЕЗІЇ МОЛОДИХ», присвячений Всесвітньому дню поезії.

Чекаємо на вас, наділених талантом, і поціновувачів високого Слова.

ГОЛОСИ ЗДАЛЕКА

ДЕНЬ, ЩО ЄДНАВ І ПІДНІМАВ УКРАЇНЦІВ

(Закінчення. Поч. у № 9, 10)

17 березня Шевченківські заходи прикрасив святочний концерт. У його програмі були виступи мішаного хору у супроводі фортепіано, який виконав думу з «Невольника» (сл. Т. Шевченка, муз. А. Вахнянина) і пісні «На городі коло броду» (муз. М. Лисенка), «Радуйся, ниво» (сл. Т. Шевченка, муз. М. Лисенка). Прозвучали у декламаціях твори Т. Шевченка: **Д. Ріпецька** прочитала поезію «Сова», а **Ст. Клапоущак** – «Осії, глава XIV», «І молилася я...». Дитячий хор виконав «Гагілки» С. Людкевича, чоловічий хор – пісню «На прю» (сл. М. Старицького, муз. М. Лисенка). Шевченкові заходи відбувалися і в інших містах і селах Прикарпаття – Коломиї, Снятині, Болехові, Кутах та інших. Зокрема, в Коломиї вони набули форми «вечерниць». Їх улаштувала молодь українського жіночого семінару. На «вечерницях» переважали музичні твори на слова Т. Шевченка. Зокрема, жіночий хор виконав пісні «Як умру» (муз. К. Стеценка), «Ой гляну я, подивлюся», «Колись було» та Гр. Цеглинського-Копка «Де срібнолентий Сян пливе», Н. Гринського – «В'язанка народних пісень».

У Снятині Жалібний день розпочався Службою Божою і панахидою у міській церкві, яку відправив **єпископ Хомишин.** Він виголосив проповідь, у якій закликав громаду до невсипущої праці, «...бо тільки праця, а не пусті слова збудує власну Державу». А в приватній українській гімназії Снятина того ж дня відбувся «поранок», де крім декламацій і хорів з промовою виступив директор гімназії, а один із гімназистів зачитав реферат про Т. Шевченка.

Опис Шевченкового свята в Болехові зберіг на своїх шпальтах часопис «Український вістник» за 24 березня 1921 р.: «Обходи дня 10 марта с. р. остануть довго в памяти громадян Болехова. О 10 год. рано помянули полеглих борців України Службою Божою і панахидою. Службу Божу відправив **о. сов. Давидович,** до панахиди стануло п'ятьох священиків. Принагідну проповідь виголосив **о. В. Сухий,** сотрудник Болехова. Церков була заповнена людьми. Вечором того дня відбувся концерт в честь Т. Шевченка. Саля «Сокола» була битком наповнена. Концерт зачався відспіванєм «Заповіту», по нім слідувала свято точна промова **о. Галандюка,** місцевого катехита. В програму концерту входили чотири точки мішаного хору: Січинського – «Дніпро реве», Стеценка – «Сон», Людкевича – «Дума про козака Мороза», М. Лисенка – уривок з опери «Утоплена», «Майська ніч». Крім сього, сольо скрипкове, сольо сопранове Нижанківського «Минули літа молодії» і дві декламації. Живим образом – відспіванєм народного гімну закінчено свято. Концерт випав справді величаво. Яка бадьора думка при тім, що концерт виконано силами самих тутешніх міщан. Заслуги в тім адв. **д-ра Зволинського,** який з міщан Волоського Села зорганізував хор і солідно попрацював над ним».

Величавий концерт з нагоди 60-их роковин смерті Т. Шевченка відбувся 20 березня 1921 року у селі Камінне на Надвірнянщині, в просторій стодолі, бо Народний дім був знищений війною, а окружний інспектор заборонив святкування у місцевій школі. Але селянські активісти зуміли організувати гарний хор із чоловіків і жінок, який відспівав «Ой у лузі червона калина похилилася», «Ой на горі жито», «Козаченьку, куди йдеш», «Ой що ж бо то за ворон», прозвучали також декламації творів Т. Шевченка – «Гамалія», «До Основ'яненка», «Розрита могила».

У Кутах Старих Шевченкове свято теж розпочалося панахидою у церкві за полеглих борців за волю України. На середині церкви заходами місцевих учителів було оформлено символічний, гарно прикрашений гріб, на якому у вінку знаходився портрет Т. Шевченка. Про свято і полеглих борців виголосив парох **о. Олександр Решетилович**. Присутні відспівали навколішки молитву-гімн «Боже Великий, Єдиний».

Шевченківському ювілею на теренах Прикарпатського краю, зокрема, у Станиславові цілу шпальту присвятив 3 квітня 1921 року громадський, економічно-політичний і літературний тижневик «Українське життя». А українські видавництва відгукнулися виданням цілої низки книг і брошур, присвячених Шевченківському ювілею. Так, Станиславівське видавництво «Бистриця» у 1921 році видало «Коротку історію України» Бориса Грінченка та унікальну книжку – «Український сміх. Збірник гумористики і сатири українського письменства». А Станиславівське видавництво «Ватра» того ж року видало працю Олександра Тисовського «Ідея самостійности України в творах Шевченка».

Коломийське **видавництво Дмитра Николишина** «Загальна книгозбірня» видає книги: «Історичні поеми Тараса Шевченка» (з додатком «Невольника» Т. Шевченка, зі вступним словом і багатими коментарями й примітками Д. Николишина), його ж – «Козаччина в поезіях Т. Шевченка», Т. Шевченко «Гайдамаки» (з поясненнями **Івана Шпитковського),** «Історія української держави в XVII–XVIII ст.» Івана Крип'якевича.

У видавництві товариства «Просвіта» з нагоди 60-річчя смерті Т. Шевченка побачили світ книги: збірник «Тарас Шевченко», до якого ввійшли праці **Михайла Галущинського** і **Володимира Радзикевича;** «Кобзар» Т. Шевченка у двох томах; популярні книжки про Кобзаря – «Про Шевченків «Кобзар» **Богдана Лепкого,** «Про життя Т. Шевченка», **Д. Лукіяновича;** для хорів – партитура «Іван Гус» на слова Т. Шевченка (муз. М. Лисенка). Видали також портрет Т. Шевченка роботи **Фотія Красицького.**

У свою чергу палітурня НТШ у липні 1921 року видала для учнів нормальних шкіл зошити, прикрашені портретами Т. Шевченка, М. Шашкевича, Ю. Федьковича, І. Франка, І. Верхратського, Є. Олесницького та інших українських світочів письменства і науки з їхніми біографіями.

Цього ж року, у вересні, вийшла друком перша книжка накладом щойно заснованого фонду «Учітеся, брати мої!» – «Кирило-Мефодіївське братство» **Михайла Возняка.**

* * *

...Не минало року, щоб Галицька Україна і в часи польської окупації, з її утисками, заборонами, переслідуваннями українців, не відзначала урочисто, масово, величаво Шевченкові роковини. І кожний з них вносив у галицьку Шевченкіану щось нове, своєрідне за формою і національним духом, але незмінне, вистраждане поколіннями українців – Шевченкову національну незборимість, вічну жагу до волі й державності.

Володимир МОРОЗЮК,
член НСПУ